

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
ISMERETTERJESZTÉS ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA KOLLÉGIUMA
Pályázati azonosító: 201108/03200

„MINDEN VIRÁGSZÁL EMLÍTÉSRE VÁR...”

BESZÁMOLÓ A KATONA JÓZSEF KÖNYVTÁR
TERMÉSZETISMERETI GYEREKPROGRAMJAIRÓL

2023-2024

„MINDEN VIRÁGSZÁL EMLÍTÉSRE VÁR...”

BESZÁMOLÓ A KATONA JÓZSEF KÖNYVTÁR ISMERETTERJESZTŐ GYEREKPROGRAMJAIRÓL

„Minden virágszál említésre vár,
minden marék por megjegyzésre méltó.”

2023-ban Weöres Sándor szép sorait választotta a Katona József Könyvtár gyerekeknek szóló ismeretterjesztő sorozatának címének. Ezzel azt is igyekeztünk kifejezni, hogy a sorozat keretében a hazai életközösségekre koncentrálunk, komplex megközelítésben fedezzük fel a gyerekekkel azt a megőrzésre méltó sokszínűséget, amit természeti, néprajzi és kultúrtörténeti értékek jelentenek. Szerencsére az előző évek járványügyi és energetikai korlátozásai ezt az időszakot már nem érintették, így tevékenységünket személyesen találkozásokra tervezhettük. Természetesen igyekeztünk kihasználni az online tér lehetőségeit is, és egy-egy játék során a diákok és a pedagógusok számára is hasznos, értelmes gyerekbarát honlapokon való ismeretszerzés gyakorlása is része volt foglalkozásainknak.

Természetismereti sorozatunkat most is több elemből építettük fel, igazodva a gyerekek életkorához, érdeklődéséhez, az iskolák ilyen irányú törekvéseihez.

Könyvtári foglalkozások

**ŐSZI AJÁNLATUNK
ÓVODÁS
CSOPORTOKNAK**

- Vár a könyvtár!
- Játékos ismerkedés a könyvtárral
- Színesedő levelek
- Zöltségek, gyümölcsök, termések
- Keze, lába van neki
- Testünk, érzékszerveink és azok funkciói
- Kirándulás erdőn-mezőn
- Állatok és növények készülődése télre
- Ahol a kurta farkú malac túr
- A magyar népmesék világa
- Ősz szele zümmög
- Őszi versek, énekek, mesék
- Piros alma csüng a fán
- Itt a szüret!
- Száz loba egy sorba
- Márton napi libás foglalkozás
- Tüzet viszok, nem látjátok
- Minden, ami tűz (mese, vers, gyerekdalok)

Helyszín:
Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8.
76/500-567 • gyermekvilag@kjm.k.hu

**FOGLALKOZÁS AJÁNLÓ
ISKOLAI
CSOPORTOKNAK
1-4. évfolyam**

- Irány a könyvtár! – Mesés, játékos könyvtárbevezető
- A könyvek nyomában – Könyvtári nyomkereső
- A lány, aki szavakkal varázslott – Ismeretterjesztő foglalkozás jeles emberekről
- A papírszínház titkai – Különleges történetek
- Apám kakasa – Kortárs szerzők gyermekversei
- Az égig érő fa – Magyar népmesék
- Az óriás lelke – Népek meséi
- Egy szó, mint száz... – Anyanyelvi játékok
- Elmés lelemények – Érdekesek magyar találmányokról
- Ezerszínű bolygó – Játékos természetismeret
- Hagyományok útján – Jeles napok, ünnepek és népszokások
- Matyi tigrirel álmodik – Kortárs szerzők művei
- Otthonunk, Magyarországon – Mesés kalandozás hazai tájakon
- Zöld világ – Környezetvédelmi foglalkozás

Helyszín: Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8.
76/500-567 • gyermekvilag@kjm.k.hu

**FOGLALKOZÁS AJÁNLÓ
ISKOLAI
CSOPORTOKNAK
5-8. évfolyam**

- Barangolás a könyvtárban – A könyvtár épületének és szolgáltatásainak bemutatása
- Könyvtári küldetés – Könyvtárbejárás játékos feladatokkal
- Tudod, hogy mit olvasol? – Az irodalmi zsánerek megismerése
- Képregényes kalandok – Beszélgetés kiadókról, zsánerekről, munkafolyamatokról, kvízfeladatokról
- Bolygónk védelme – Hogyan óvjuk meg a világot, melyben élünk?
- Tájékozottan a világban – A gyermekjogok és kötelességek játékos áttekintése
- Hihetetlen nők – A női történelemről röviden
- Történelmi barangolások – Árpád-kor, török kor, felvilágosodás kora, történelmi források és megbízhatóságuk

Helyszín: Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8.
76/500-567 • gyermekvilag@kjm.k.hu

Könyvtári foglalkozásainkon összeállításánál – bármilyen témáról legyen szó – a komplexitásra törekszünk. Azt szeretnénk, ha a gyerekek az iskolában még elszigetelt tantárgyi keretek közt megszerzett ismeretei összekapcsolódnának, és egységben lássanak folyamatokat, egy-egy történelmi kort vagy tájat. Az információgyűjtésre, könyvtári kutatásra, szépirodalmi szövegek feldolgozására épülő együttlétek közé rendszeresen beépítjük a gyerekek életkorához igazodó a

természetismereti ajánlatokat. Voltak játékaink, tudáspróbáink, szerveztünk könyvbemutatókat, készítettünk többféle dokumentumajánlót, meghívtunk szakembereket, több alkalommal alkotásra biztattuk a gyerekeket.

Természetismereti sorozatunk keretében központi könyvtárunkban **79 foglalkozást** tartottunk, ezeken **1503 gyerek** vett részt **147 felnőtt** kíséretében.

Pillanatképek a könyvtári foglalkozásokról és a szabadtéri nyomkereső játékunkról:

A „Minden virágszál említésre vár...” programsorozat keretében is készültek olyan játékleírások, forgatókönyvek, amelyeket átadtunk a Katona József Könyvtár fiókkönyvtáraknak, a városi könyvtáraknak és a megye kistépeléseiben működő könyvtári szolgáltatóhelyeknek.

KVÍZJÁTÉKOK

Sorozatunkhoz több kvízzjáték is kötődött. Ezek egy részét elektronikus formában tettük elérhetővé, egy része pedig a Kahoot! alkalmazással volt játszható. A résztvevők élvezték a mobiltelefonok értelmes használatát. Májusban a segédkönyvtáros képzésre érkező könyvtáros kollégáknak is megtanítottuk e módszer használatát.

Témakörök:

Játékok égen és földön... – Cseppecske – Csepptől az óceánig – Otthonunk Magyarország

NYOMKERESÉS

Nyomkereső játékunk nagyon népszerű a könyvtárlátogatók körében. Ennek a játékformának nagy előnye, hogy a családok közösen dolgozhatnak a megfejtésen. Szükség van a sasszemű kicsikre, hogy megtalálják a könyvtár tereiben elrejtett nyomokat, kellenek a nagyobbacsok, hogy felidézzék az iskolában tanultakat, a családi kirándulások, természetjárások emlékeit, elkel a felnőtt segítség az ismeretterjesztő könyvek használatához, egyszóval igazi csapatmunkára van szükség. A fajismeretet bővítő nyomozás évente több alkalommal is sor kerül. A hazai fajokat ábrázoló élőlények felismerését az ismeretterjesztő kötetek mellett több mobiltelefonos alkalmazás is segíti. 2023 őszén Otthonunk, Magyarország címmel hazánk kultúrtörténeti értékeinek felfedezése egészítette ki ezt a hasznos, játszva tanító tevékenységet.

Játékainkban **198 gyerek** és **78 felnőtt** vállalkozott a nyomozásra.

TÚL AZ ÓPERENCIÁN

A Túl az Óperencián programunkat 2024-ben indítottuk útjára. Azóta – 2024. augusztus 31-ig – 132 foglalkozásra került sor. A családok figyelmére számító szombat délutánokon egy-egy mese játékos feldolgozására kerül sor, amit a történethez kapcsolódó barkácsolás követ. Tudatosan választunk olyan történeteket is, amelyek természeti környezetünkhöz kötődnek. A cselekményen, az események helyszínének megismerésén túl jó alkalom kínálkozik arra is, hogy a gyerekek – és szüleik – megnyilvánuljanak, saját felelősségükre ráébredjenek. A mesefeldolgozást követő alkotás során pedig a takarékos anyagfelhasználásra, az ízléses újrahasznosításra irányítjuk a figyelmet.

Néhány, a témához illeszkedő meséink közül:

2023. október 21. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN A LEVÉLTOLVAJ A foglalkozást vezeti: FAZEKASNÉ ENDRE ÉVA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.	2024. január 27. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN Jelmezball az állatkertben A foglalkozást vezeti: MOLNÁR-FARAGÓ ÉVA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.	2024. február 24. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN MENTSÜK MEG A KISKUTYÁM! A foglalkozást vezeti: MOLNÁR-FARAGÓ ÉVA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.
2024. március 16. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN BARKAMESÉK Az erdei születésnap A foglalkozást vezeti: RENDEKNÉ NYUL MARIANNA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.	2024. április 20. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN BORIBON KIRÁNDUL A foglalkozást vezeti: MOLNÁR-FARAGÓ ÉVA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.	2024. április 27. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN MICSODA IDŐ! Bérgi Judit A foglalkozást vezeti: RENDEKNÉ NYUL MARIANNA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.
2024. május 11. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN A kíváncsi kisbagoly és a Nap A foglalkozást vezeti: HEGYI-FÜSTÖS ESZTER gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.	2024. június 22. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN ÁLLATOLIMPIA Herve Le Goff A foglalkozást vezeti: RENDEKNÉ NYUL MARIANNA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.	2024. július 20. szombat 15.00 óra TÚL AZ ÓPERENCIÁN – CSALÁDI MESEDELUTÁN TÜNCSEI denevér N. Neuhäuser, W. Rovers A foglalkozást vezeti: MAGYAR JANKA gyermekkönyvtáros A foglalkozást 5 éves kortól ajánljuk! Helyszín: Katona József Könyvtár Kecskemét, Piaristák tere 8.

A 14 mesedélutánon 153 gyerek és 119 felnőtt résztvevőt regisztráltunk.

ELŐADÁSOK, KÖNYVBEMUTATÓK

A „Minden virágszál említésre vár...” sorozatunkba is bekapcsolódtak azok a szakemberek, akikre ismeretterjesztő tevékenységünk során támaszkodhattunk. Ők azok, akiknek nem csupán szakmai ismereteik, tudásuk állítható mintaként a gyerekek elé, de gyerekszeretük, odafigyelésük is követnivaló.

A kesztölci pedagógus házapár, **Sasvári Zoltán** és **Sasváriné Borbíró Katalin** évek óta együttműködő partnerünk. A környezettudatos nevelés szerves részeként játékos, interaktív módon bemutatóikkal a fiatal korosztályhoz szólnak úgy, hogy abból a felnőttek is sokat tanuljanak. Saját fejlesztésű **Bogárháton** projektjük több elemből tevődik össze, igazodva a természet ritmusaihoz, aktualitásokhoz:

Ezúttal a *Ki lakik az avar alatt*, a *Téli bogármesék* és a *Bogárréti nyár* c. előadásaikon tanították az élővilág védelmére, óvására a gyerekeket *Ballószögön, Bátyán, Géderlakon, Katonatelepen, Kecskeméten, Kelebián, Kunpeszéren, Ladánybenén, Madarason, Mátételkén, Ménteleken, Ordason, Tataházán és Vaskúton*.

A mesébe ágyazott ismeretanyag szakszerű, könnyen befogadható, a nagyméretű, élethű állatok a fajismeret bővítéséhez és megszilárdításához is hozzájárultak. A bogármesék a **16 alkalom** során **555 gyereket** és **149 felnőttet** varázsoltak el.

Bogárháton bemutató Géderlakon

Ismerkedés az ízeltlábúak csodavilágával Ballószögön és Bácsbokodon

Örömmel választják iskolai csoportjaink azokat a foglalkozásokat, ahol a természetismereti, környezetvédelmi ismeretszerzés alapját szépirodalmi művek – versek, mesék, novellák, regényrészletek – jelentik. A gyerekek a jelenlévő alkotókkal együtt fedezik fel a szépirodalmi művek üzenetét, Ezúttal *Harcos Bálint* és *Gévai Csilla* osztotta meg velünk gondolatait, sok-sok példát hozva a hazai életközösségek megjelenéséről a művészetekben. Az **5 találkozáson 119 gyerek és 15 felnőtt** vett részt.

Harcos Bálint Katonatelepen és Hetényegyházán

Szépirodalmi alkotásokhoz készített illusztrációk:

Illusztrációk Farkas Árpád: Virágkoncert c. költeményéhez

Illusztrációk Szepesi Attila: Parányok c. verséhez

Kissné Szűcs Anita mentőtiszt visszatérővendég könyvtárainkban. Ebben a sorozatunkban is rá. A könyvbemutatójához kapcsolt, játékos keretbe fűzött beszélgetés során mesés szituációs játékokkal szemléltetve tanulhatták meg a gyerekek, mire kell különösen figyelni a természet csodáinak felfedezése közben. A foglalkozáson a gyerekekkel együtt vették számba azokat a veszélyeztető tényezőket, amit a természetjárók jelenthetnek az életközösségeknek. Mindezekről *Akasztó*, *Császártöltés*, *Csátalja*, *Dunaegyháza*, *Dusnok*, *Foktő*, *Harta*, *Homokmégy*, *Kunbaracs*, *Öregcsertő* és *Szalkszentmárton* könyvtáiraiban hangzottak el hasznos gondolatok, amivel **355 gyerek** bővítette tudását **56 felnőtt** kíséretében

Kissné Szűcs Anita Csátalján és Kunbaracson

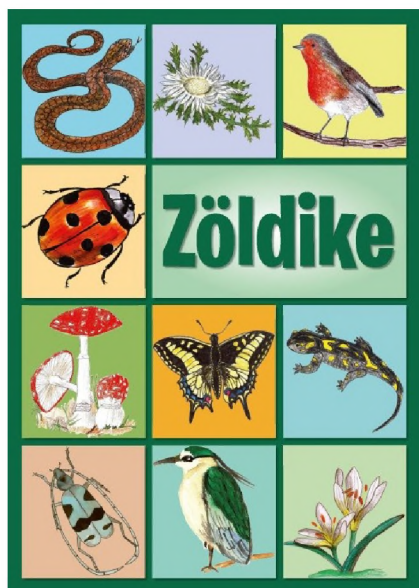
A természetismeretre környezetünkre vonatkozó információk átadásához hozzátartoznak azok az ismeretek is, amelyek szervesen hozzáróztak egykor a nagyszülők, dédszülők mindennapjaihoz. Ezek a néprajzi ismeretek mutathatják meg a gyerekeknek, milyen sokat tudtak elődeink a körülöttünk élő növényekről és állatokról, hogyan épült be életükbe a természet örök körforgása. Évek óta partnerünk ebben a **Lóca együttes**, akik a népdalokat, mondókákat, meséket hívják segítségül mindezek szemléltetéséhez, bemutatásához. Most *Borota*, *Csávoly*, *Fajsz*, *Felsőszentiván*, *Harkakötöny*, *Helvécia*, *Katymár*, *Orgovány*, *Páhi*, *Szank*, *Tabdi* és *Tázlár* közönsége – 769 gyerek és 180 felnőtt – vehetett részt azon a különleges utazáson, ami a népi szövegek és dallamok hátán a múltba repítette őket.

A növény- és állatvilág felfedezése népdalainkban, mondókáinkban és meséinkben Tázláron és Csávolyon

Foglalkozásaink, játékaink résztvevőinek egy Zöldike feliratú jegyzetömböt készítettünk, amit örömmel fogadtak a gyerekek.

A jegyzetömb:

Örülünk annak, hogy 2023. októberétől 2024. augusztus végéig több száz gyerek és az őket kísérő felnőtt figyelmére számíthattunk a természetről szóló könyvtári találkozásaink alkalmával. Reméljük, hogy a Bács-Kiskun könyvtáraiban szerzett ismeretek és élmények segítenek abban, hogy a résztvevők egy kicsit értőbben, érzékenyebben tekintsenek a bennünket körülvevő természeti csodákra.

Köszönjük a „Minden virágszál említésre vár...” természetismereti sorozatunk lebonyolításához nyújtott támogatásukat!

Beszámolónk olvasható: www.kjmk.hu Pályázatok menüpontban, valamint a <http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/> oldalon.

Kecskemét, 2024. október 30.

Bujdosóné Dr. Dani Erzsébet
könyvtárigazgató
habilitált egyetemi docens